39

KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI 3. CİLT

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

39.
KAZI SONUÇLARI TOPLANTISI
3. CİLT

22-26 MAYIS 2017
BURSA

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayın No: 178/3
Kültür Varlikları ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayın No: 3551/3

YAYINA HAZIRLAYAN
Dr. Adil ÖZME

22-26 Mayıs 2017 tarihlerinde gerçekleştirilen 39. Uluslararası Kazı, Araştırma ve Arkeometri Sempozyumu, Bursa Büyükşehir Belediyesi ve Uludağ Üniversitesi'nin katkılarıyla gerçekleştirilmiştir.

Kapak ve Uygulama
Yakup Şahiner, Mehmet Esen, Sibel Gök

Kapak Resmi: Aygün Meriç, İznik Roma Tiyatrosu

ISSN: 1017-7655

Basım Yeri: Star Matbaacılık / BURSA 2018
0224 249 33 20

Sertifika No : 15366

39. ULUSLARARASI KAZI, ARAŞTIRMA VE ARKEOMETRİ SEMPOZYUMU BİLİM KURULU

SCIENTIFIC COMMITTEE OF 39th INTERNATIONAL SYMPOSIUM OF EXCAVATIONS, SURVEYS AND ARCHAEOMETRY

Prof. Dr. Yusuf ULCAY
Prof. Dr. Mustafa ŞAHİN
Prof. Dr. Charles Brian ROSE
Prof. Dr. Mehmet ÖZDOĞAN
Prof. Dr. Havva İŞKAN IŞIK
Prof. Dr. Hakkı ACUN
Prof. Dr. İ. Hakan MERT
Prof. Dr. Berna ALPAGUT
Prof. Dr. Nicholas D. CAHILL
Prof. Dr. Aziz NOVRUZLU
Prof. Dr. Marcella FRANGIPANE
Prof. Dr. Miroslav NOVAK
Prof. Dr. Douglas BAIRD
Doç. Dr. Derya ŞAHİN
Doç. Dr. Necmi KARUL
Doç. Dr. Aygün EKİN MERİÇ
Yrd. Doç. Dr. V. Belgin DEMİRSAR ARLI
Yrd. Doç. Dr. Filiz İNANAN

YAYIN KURALLARI

Göndereceğiniz bildiri metinlerinin aşağıda belirtilen kurallara uygun olarak gönderilmesi, kitabın zamanında basımı ve kaliteli bir yayın hazırlanması açısından önem taşımaktadır. Bildirilerin yazımında kitaptaki sayfa düzeni esas alınarak;

* Yazıların A4 kağıda, üstten 5.5 cm. alttan 5 cm. soldan 4.5 cm. sağdan 3 cm. lik bir boşluk bırakılarak, 10 punto ile, bir satır aralığı olacak şekilde, Times New Roman fontu ile en fazla 10 sayfa yazılmalı,
* Başlık 14 punto, büyük harf ve bold olacak şekilde yazılmalı,
* Metinde ana başlıklar büyük harflerle ve italik, alt başlıklar, baş harfleri büyük ve italik olarak yazılmalı,
* Metin içinde geçen yabancı sözcük ve terimler, örneğin "in-situ" italik olarak yazılmalı,
* Metin içinde Milattan Önce gibi çok alışılagelmiş kısaltmalar dışında kısaltma kullanılmamalı, Milattan Önce ve sonra kısaltması: M.Ö., M.S. Erken Tunç Çağı: ETÇ olarak kullanılmalıdır.
* Bölge adlarının ilk harfleri, aynı şekilde yer, coğrafya ve kurum adlarının ilk harfleri büyük yazılmalıdır. Örneğin: Doğu Anadolu, Yakın Doğu, Avrupa, Akdeniz Bölgesi, Dicle Nehri, Ankara Üniversitesi, Türk Tarih Kurumu gibi.
* Ölçü ve ağırlıklar m. cm. mm. lt. gr. şeklinde yazılmalı,
* Dipnotların metnin altında ve metin içinde numaraları belirtilerek, 8 puntoda yazılmalı,
* Dipnot ve kaynakçada (bibliyografya) kitap ve dergi isimleri italik yazılmalı,
* Harita, çizim ve resimler 15 adetten fazla olmamalı, fotoğraflar JPG veya TlFF olarak gönderilmeli, gönderilen resimlerin çözünürlüğünün en az 300 pixel/ınch olmalı,
* Çizimlere (Çizim: 1), resimlere (Resim: 1), haritalara (Harita: 1) olarak alt yazı yazılmalı ve kesinlikle levha sistemi kullanılmamalı,
* Yayım için telif anlaşması gerektiren Googleearth gibi görseller kullanılmamalı,
* Bildirilere, ilk sayfanın altında, dipnotlardan önce bütün yazarların mutlaka isim, unvan, e-mail ve yazışma adresi yazılmalıdır.

Yayınlanacak bildiri sayışının artması, kitapların zamanında basımını güçleştirdiğinden, bildirilerinizin sempozyum sırasında teslim edilmesi ya da en geç 1 Ağustos tarihine kadar, *yayinlar@kulturturizm.gov.tr* e-mail adresine gönderilmesi gerekmektedir.

Yayın kurallarına uymayan ve geç gönderilen bildiriler kesinlikle yayınlanmayacaktır.

PUBLICATION INSTRUCTIONS

The papers presented in the International Symposium of Excavations, Surveys and Archaeometry will be published as before.

In order to complete a high-quality print in time, we kindly request you to send the paper texts in the format specified below:

1. Texts should be written in 10 pages on A4 paper, with Times New Roman and 10 type size within a space of 13.5x19 cm. Line spacing should be 10 points.
2. Heading should be written in bold with 14 typesize and with 14 points of line space. Main headings should be written with capitals, subheadings with lower letters. Both types of headings should be written in italics.
3. Footnotes should be placed at the bottom of the pages, with their numbers indicated in the text. Footnote texts should be written with 8 type size and line space of 8 points.
4. Book and periodical titles in the footnotes and bibliography should be written in italics.
5. Total number of drawings and photos should not exceed 15. Photos should be either in JPG or TIFF format with at least 300 dpi solution and sent in a separate file.
6. Captions should be added to drawings (Drawing: ……), photos (Photo: ……) and maps (Map: ……). Plate system should not be used.
7. Authors must indicate their names, titles and contact information in their papers.
8. Digital text of the paper should be added to the print-out and both texts should be identical. Otherwise the digital version will be considered default.

As sudden accumulation of papers makes it difficult to complete printing in time, papers should either be submitted during the symposium or sent to *yayinlar@kulturturizm.gov.tr* until the 1st of August.

The papers that fail to comply with those instructions or that are sent after the deadline will not be published on no account.

İÇİNDEKİLER

K. Levent ZOROĞLU, Ramazan BOZKURTTAN, Batuhan ÖZDEMİR
Kelenderis 2016 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları 1

Işık ADAK ADIBELLİ
2016 Kırşehir Kale Höyük Kazısı 17

Sait BAŞARAN, Stefan KARWİESE, Helmut BRÜCKNER, Gülnur KURAP,
Bahar MERGEN, Anca DAN-CRİSTİNA
Ainos 2016 Yılı Çalışmaları 31

Bilal SÖĞÜT
Stratonikeia 2016 Yılı Çalışmaları 53

Stefania MAZZONI, Anacleto D'AGOSTINO, Valentina ORSI
New Results From the Excavations Season 2016 at Uşaklı Höyük (Yozgat) 69

Faris DEMİR
Aigeai Kazısı 2014-2016 83

B. Yelda OLCAY UÇKAN, Gökçen Kurtuluş ÖZTAŞKIN, Seçkin EVCİM
Olympos Kazısı 2016 Yılı Çalışmaları 99

Gregory MCMAHON, Tevfik Emre ŞERİFOĞLU, Sharon R. STEADMAN
Orta Anadolu Platosu'ndaki Çadır Höyük'te 2016 Kazı Sezonu Sonuçları 119

S. Yücel ŞENYURT, Atakan AKÇAY, Emirhan BULUT
Kurul Kalesi 2016 Yılı Kazı Çalışmaları 133

Şahin YILDIRIM
Tios-Tieion 2016 Yılı Kazı, Restorasyon ve Konservasyon Çalışmaları 147

Michael HOFF, Rhys TOWNSEND, Ece ERDOĞMUŞ, Birol CAN,
Timothy HOWE, Geraldine DOBOS
Antiochia ad Cragum Excavations: 2015-2016 Season 169

Rafet ÇAVUŞOĞLU, Hanifi BİBER, Sinan KILIÇ, Hakan YILMAZ
Van Çavuştepe Kalesi 2015-2016 Yılı Çalışmaları 187

Elif ÖZER
Aizanoi 2016 Sezonu 207

Musa KADIOĞLU, Canan ÖZBİL, Mustafa ADAK,
Çiğdem GENÇLER GÜRAY, Özlem VAPUR, Görkem YENİCE
2016 Yılı Teos Kazı Çalışmaları (7. Sezon) 229

Ahmet ÇAYCI, Zekeriya ŞİMŞİR
Gevale Kalesi 2016 Yılı Kazı Çalışmaları 251

Mehmet IŞIKLI, Oğuz ARAS, Ayşegül AKIN ARAS
Van Ayanis Kalesi 2016 Yılı Kazı ve Onarım Çalışmaları 263

Eylem ÖZDOĞAN, Mehmet ÖZDOĞAN, Şafak NERGİZ, Özlem AYTEK,
Hazal AZERİ, Hilal YUMAKLI
Kırklareli Höyüğü 2016 281

Elif Tül TULUNAY et alii
Nif (Olympos) Dağı Araştırma ve Kazı Projesi: 2016 Yılı Kazısı 301

Nicholas CAHİLL
Sardis, 2016 327

Erdal ESER, Muhammed GÖRÜR, Meryem ACARA ESER
Divriği Kalesi: 2016 345

Tayfun YILDIRIM, Bülent ARIKAN, Aslı ÜNAR
Resuloğlu 2016 Yılı Çalışmaları 355

Özlem ÇEVİK, Osman VURUŞKAN, Coşkun SİVİL, Kemal SEVİNDİK
Ulucak Höyük 2015-2016 Yılı Kazı Çalışmaları 365

Remzi YAĞCI, Davut YİĞİTPAŞA
Soli Pompeiopolis 2016 Kazıları 377

Nurettin ARSLAN, Beate ARSLAN, Caner BAKAN
Assos Kazı 2016 Yılı Çalışmaları 389

Sema ATİK KORKMAZ
Letoon 2016 405

Nuran ŞAHİN, Onur ZUNAL, Gülşah GÜNATA,
Elçin DOĞAN GÜRBÜZER
Klaros 2016 421

Douglas BAIRD
Boncuklu Höyük ve Çatalhöyük'ün Öncülleri 439

V. Belgin DEMİRSAR ARLI
İznik Çini Fırınları Kazısı 2016 Yılı Çalışmaları 445

Mustafa BÜYÜKKOLANCI, Gülgün YILMAZ, Fuat YILMAZ
Ayasuluk Tepesi ve Aziz Yuhanna Kilisesi 2016 Kazı ve Onarım Çalışmaları 461

Gürcan POLAT, Yasemin POLAT, Kahraman YAĞIZ, Rabia AKTAŞ,

Aslı SAKA, Evren AÇAR, Ecem BAYSU, Ertuğrul KIRAÇ
Antandros 2015-2016 Yılı Kazıları 477

Hüseyin Murat ÖZGEN
Adramytteion (Ören) 2015 - 2016 Yılları Kazı ve Onarım Çalışmaları 503

Yusuf ALBAYRAK, S. İrem MUTLU
Sogmatar Nekropolü 2016 Yılı Temizlik Çalışmaları....525

Mirko NOVAK, Deniz Yaşin MEIER
Sirkeli Höyük 2014-2016 Yılları Çalışmaları....545

Timothy P. HARRISON, Elif DENEL, Stephen BATIUK
"Tayinat Höyük Araştırmaları, 2016" 563

Ünsal YALÇIN, Gönül YALÇIN, Hamza EKMEN, Önder İPEK
Derekutugun Eski Maden İşletmeleri ve Madenci Yerleşmesi 2016 Çalışmaları 573

Şevket DÖNMEZ, Aslıhan YURTSEVER BEYAZIT,
Salih KAYMAKÇI, Burçin ADISÖNMEZ, Fidane ABAZOĞLU
Oluz Höyük Kazısı Onuncu Dönem (2016) Çalışmaları:
Değerlendirmeler ve Sonuçlar....597

E. Emine NAZA-DÖNMEZ, Şeyda ALGAÇ, Tolga AYDIN
Amasya-Harşena Kalesi ve Kızlar Sarayı Kazısı 2016 Dönemi Çalışmaları....613

Abuzer KIZIL, Taylan DOĞAN
Euromos 2016 Yılı Çalışmaları 623

Ersin ÇELİKBAŞ, Vedat KELEŞ, Ertuğ ERGÜRER
Hadrianoupolis 2016 Yılı Çalışmaları....645

SOĞMATAR NEKROPOLÜ 2016 YILI TEMİZLİK ÇALIŞMALARI

Yusuf ALBAYRAK *
S. İrem MUTLU

Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğünün izni ile, Şanlıurfa Müzesi başkanlığında gerçekleştirdiğimiz, Şanlıurfa İli, Yağmurlu Köyü sınırları içerisinde kalan kırsal alandaki Soğmatar nekropolü 2016 temizlik çalışmaları 02.11.2016 tarihinde başlamış ve 30.12.2016 tarihinde sona erdirilmiştir. Bu dönem çalışmaları ekip listesinde isimleri verilen Yrd. Doç. Dr. Yusuf Albayrak bilimsel danışmanlığında Şanlıurfa Müzesinden Ahmet Yavuzkır ile birlikte Arş. Gör. Süheyla İrem Mutlu, Uzm. Semih Mutlu, Arkeolog Zehra Çakallık ve Harran Üniversitesi Arkeoloji Bölümü öğrencilerinin ve kısa süreli olarak Prof. Dr. Mehmet Önal'ın katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir.

Antik Dönemde Edessa Krallığı[1] sınırları içerisinde yer alan Soğmatar, bugünkü Şanlıurfa İli'nin 60 km. güneydoğusunda, Harran İlçesi'nin ise 40 km. kuzey doğusunda Tektek Dağları'nda önemli pınarların bulunduğu bir yerdedir.

Soğmatar'ın bulunduğu alan çoğunlukla alçak tepeler şeklinde kayalıklardan oluşmaktadır. Alana girişte kuzeyde yer alan alçak tepenin güney sırtlarında kaya mezarları, köyün içerisinde bir höyük, höyüğün kuzey ve güney yönündeki tepe sırtlarında ve de batıda yer alan tepelerin üzerinde kaya mezarları yer alır. 9 tepede, üzerinde anıtsal yapı bulunan tonozlu mezar olarak adlandırılan mezarlar da vardır. Bugün bu mezarların üzerlerindeki anıtsal yapılar yıkıntı halinde olup, mezarların girişleri tamamen kapanmıştır. (Resim: 2) Segal 1953 yılında Soğmatar'a geldiğinde bu anıt

* Yard. Doç. Dr. Yusuf ALBAYRAK, Harran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü Osmanbey Kampüsü – Şanlıurfa/TÜRKİYE, e-mail : albayrakyusuf55@hotmail.com
Arş. Gör. Süheyla İrem MUTLU, Harran Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Arkeoloji Bölümü, Protohistorya ve Önasya Arkeolojisi A.B.D, Osmanbey Kampüsü-Şanlıurfa/TÜRKİYE. e-mail: s_irem_ogutle@harran.edu.tr

[1] Kuzey Mezopotamya'nın Dicle ve Fırat nehirleri arasında kalan bölgede, Arami halkının M.Ö. 132 yılında kurdukları krallıktır. Bu krallığa Osroene veya Abgar krallığıda denilmiştir. Bkz. Duval 1975, s. 36

mezarlara birden dokuza kadar numara vererek batıdan doğuya doğru sıralamış, mezarların mimarisi hakkında bilgi vermiştir.[2] Soğmatar kutsal alanındaki bu dokuz yapının ortak özelliği; yüksek kayalık tepeler üzerinde, ana kayaya oyulmuş kaya mezarlarının olması ve üzerlerinde de silindirik, dikdörtgen veya kare planlı anıtsal mezar yapıların bulunmasıdır. Bu mezarlar, Höyük etrafında bir daire çizer şekilde yoğunlaşmıştır. Höyükten uzaklaşıldıkça mezar yoğunluğu azalmaktadır. Bu mezarların girişlerinin tamamının höyüğe bakması dikkat çekici bir özeliktir. Diğer bir özellik ise, höyüğü görmeyen tepelerde kaya mezarının olmamasıdır.

2016 yılı temizlik çalışmaları kutsal alana girişte, kuzeydeki alçak tepenin güney sırtlarında yer alan yoğun olarak kaya mezarlarının görüldüğü nekropol alanında yapılmıştır. 2012 yılındaki araştırmalarımız sırasında bu alanda 72 adet kaya mezarı tespit etmiştik. Bu mezarların çoğunun girişine kadar toprakla dolu olduğunu, içine girilebilen mezarlarının ise yarıya kadar toprak ve moloz ile dolu olduğunu görmüştük. İçine girilebilen mezarların tamamı *dromos*lu, merdivenli, tek odalı ve 3 *arcosolium*lu tipik Roma mezar mimarisini yansıtmaktadır.

2016 yılı çalışmalarımızda 24 adet kaya mezarı temizlenmiştir. Bu mezarlar K.1 den K.24 e kadar adlandırılmıştır.

K1 NO.LU MEZAR ODASI

Roma Dönemine ait olduğu anlaşılan K1 No.lu mezar *dromos*lu ve tek odalı olup girişi güneydedir. *Dromos* uzunluğu kuzey-güney yönlü 470 cm., doğu-batı yönlü 470 cm.dir. 7 basamakla giriş kapısına varılır. Giriş kapısı dikdörtgen formlu olup, doğu-batı uzunluğu 61 cm., yüksekliği 105 cm.dir. Mezar odasının içine 1 basamakla iniliyor. Mezar odası 355x306 cm., derinliği ise 170 cm. ölçülerindedir. K1 No.lu mezar odasında doğu, batı ve kuzeyde 3 adet arcosolium bulunmaktadır.

Kuzey klinenin genişliği 77 cm., derinliği 105 cm., uzunluğu ise 225 cm.dir. Doğu *arcosolium* genişliği 75 cm., derinliği 123 cm., uzunluğu 230 cm.dir. Batı *arcosolium* yarım bırakılmış olup, genişliği 36 cm., derinliği 65 cm., uzunluğu 177 cm.dir.

K1 No.lu mezarda yapılan temizlik çalışmaları esnasında herhangi bir buluntuya rastlanılmamıştır.

2 Segal 1953, s. 97

K2 NO.LU MEZAR ODASI

Roma Dönemine ait olduğu anlaşılan bir diğer mezar olan K2 No.lu mezarın mezar odası da K1 No.lu mezar odası gibi *dromos*lu, tek odalı olup, içerisinde 3 *arcosolium* bulunur. Girişi güneydedir.

Dromos uzunluğu kuzey-güney yönlü 238 cm., doğu-batı yönlü 93,5 cm., derinliği ise 154 cm.dir. Kapı girişine 4 basamakla inilmektedir. Giriş kapısı kemerli olup, doğu-batı yönlü 60,5 cm., yüksekliği ise 120 cm.dir. Mezar içerisine 2 basamak ile girilmektedir. Mezar içi kuzey-güney yönlü 319 cm., doğu-batı yönlü 315 cm. olup, derinliği 182 cm.dir. K2 No.lu mezar odasında da K1 No.lu mezar odasında olduğu gibi 3 adet *arcosolium* bulunmaktadır.

Kuzey *arcosolium* genişliği 70 cm., derinliği 95 cm., uzunluğu ise 200 cm.dir. Doğu *arcosolium* genişliği 81,5 cm., derinliği 110 cm., uzunluğu 200 cm'dir. Batı *arcosolium* yarım bırakılmış olup, genişliği 74 cm., derinliği 100 cm., uzunluğu 206 cm.dir.

Ayrıca mezar odası girişinin güneybatı yönünde 1 adet yüksekliği 51 cm., genişliği 64 cm. olan niş bulunmaktadır.

Çalışmalar esnasında mezarın toprak, taş ve çöple doldurulmuş olması ve herhangi bir arkeolojik buluntuya rastlanılmaması mezarın daha önceden açılmış olduğu fikrini desteklemektedir.

K3 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen kuyu şeklinde kaya oyuğu mezar olarak adlandırılan mezar tek odalıdır. Mezar odasına giriş kapısı güneydedir. Yüzeydeki ağız kısmı dikdörtgen olup, doğu-batı yönlü 115 cm., kuzey-güney yönlü 103 cm. ve derinliği 183.dir. Mezar kapısına inmek için güneyden kayaya oyulmuş 3 adet basamak mevcuttur. Giriş kapısı kemerli olup, doğu-batı genişliği 51 cm., yüksekliği ise 78 cm.dir. Mezar içinin kuzey-güney uzunluğu 196 cm., doğu-batı uzunluğu ise 254 cm.dir. Çalışmalar esnasında herhangi bir arkeolojik buluntuya rastlanmamıştır.

K4 NO.LU MEZAR ODASI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen kuyu şeklinde kaya oyuğu mezar olarak adlandırılan mezar tek odalıdır. Mezar odasına giriş kapısı güneydedir. Mezar kapısına ulaşmak için doğu ve batı yüzde ayak konul-

mak için oyuklar yapılmıştır. Mezar odasının yüzeydeki ağız kısmı doğu - batı yönlü 105 cm. kuzey güney yönlü 105 cm. olup kare planlıdır. Derinliği 143 cm' dir. Mezar odası kuzey-güney yönlü 103 cm. derinliği 22 cm'dir. Mezar odası dolgu toprakla doldurulmuş olup, çalışmalar esnasında herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

K5 NO.LU KAYA MEZARI

Bir diğer Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen kaya oyuğu mezar, yine kuyu şeklinde girişe sahip, tek odalıdır ve mezar odasına giriş kapısı güneydendir. Giriş kısmı kuzey-güney yönlü 130 cm. doğu-batı yönlü 92 cm. ve derinliği 195 cm.dir. Mezar odasının giriş kapısının doğu-batı genişliği 57 cm., yüksekliği 82 cm.dir. Mezar odasının kuzey-güney uzunluğu 315 cm. doğu-batı uzunluğu 294 cm. derinliği 175 cm.dir. Odanın kuzeyinde *in-situ* şeklinde 'L' formlu bir altar açığa çıkarılmıştır. Altarın kuzey-güney uzunluğu 56 cm. doğu-batı genişliği 54 cm.dir. Altarın merkezinde 3,5 cm. derinliğinde bir oyuk mevcuttur. Ayrıca mekan girişinin doğu ve batısında birer adet oyuk açılarak yapılmış bağlantısı tespit edilmese de sunakla bağlantılı olduğu düşünülen, zeminden 21 cm. yüksekliğinde 2 adet yükseltiye rastlanılmıştır. İki yükseltinin de kuzeyinde oyukların bulunması kan akıtma yeri olabileceği fikrini düşündürtmektedir. Girişin doğusundaki yükseltinin uzunluğu 152 cm. doğu-batı genişliği ise 87 cm. olup, batı yöndeki yükseltinin uzunluğu 152 cm., doğu-batı genişliği 87 cm.dir. Çalışmalar esnasında dışarıya çıkarılan toprağın yumuşak yapılı olduğu gözlemlenmiştir.

Ayrıca çalışmalar esnasında kırık durumda, çok yoğun ve dönem olarak Erken Tunç Çağına tarihlendirilen kap parçaları ele geçirilmiştir. Sağlam olarak ele geçirilen buluntulardan en önemlisi Erken Tunç Çağı başına tarihlendirilen pişmiş topraktan yapılmış kuş tasvirli bir çıngırak, yine Erken Tunç Çağı III-IV evresine tarihlendirilebilen yatay bant boya bezemeli yalın basit mal grubuna (plain simple ware) ait bir çömlekcik, Erken Tunç Çağına ait kısa boyunlu bir çömlek, yine Erken Tunç Çağı III-IV evresine tarihlendirilen yalın basit mal grubuna (plain simple ware) ait bir bardak, aynı döneme ait ayaklı bir çömlek ve iki adet oyuncak arabaya ait olduğu anlaşılan pişmiş toprak tekerlek tespit edilmiştir.

K6 NO.LU MEZAR ODASI

Roma Dönemine ait olduğu anlaşılan bir diğer mezar olan mezarın *dromos*lu ve tek odalı olup girişinin güneyden olduğu tespit edilmiştir. K1, K2 mezar odaları gibi doğuda, batıda ve kuzeyde olmak üzere 3 adet *arcosolium*u bulunmaktadır. *Dromos* kuzey-güney yönlü 377 cm. doğu-batı yönlü 144 cm. derinliği ise 174 cm.dir. Mezar odasının kapı girişine 4 basamakla inilmektedir. Kapı girişinin yüksekliği 155 cm. doğu-batı genişliği 109 cm.dir. Mezar odasına 1 basamak ile iniliyor. Mezar odasının doğu-batı yönlü genişliği 388 cm., kuzey-güney yönlü uzunluğu 377 cm., derinliği 184 cm.dir.

Kuzey yönlü *arcosolium*un genişliği 85 cm., derinliği 101 cm., uzunluğu 221 cm. olarak ölçülmüştür. Batı yönlü *arcosolium*un genişliği 90 cm. derinliği 105 cm. uzunluğu 209 cm.dir. Doğu yönlü arcosoliumun genişliği 76 cm. derinliği 101 cm. uzunluğu 206 cm.dir.

Çalışmalar esnasında *dromos* taş ve toprak ile dolmuş, mezar sadece çöple doldurulmuş olup, herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

K7 NO.LU KAYA MEZARI

Bir diğer Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen kaya oyuğu mezar, kuyu şeklinde girişe sahip olup tek odalıdır. Mezar odasına giriş kapısı güneydedir. Yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 125 cm. doğu-batı yönlü 112 cm. derinliği 187 cm.dir. Mezar giriş kapısına inme amaçlı doğu ve batıda ayak konulması için kayaya oyuklar yapılmıştır. Mezar odası doğu-batı 272 cm. kuzey-güney 232 cm. derinliği 202.5 cm.dir. Mezar odasının giriş kapısını kapatmamak amacıyla kabaca işlenmiş, yuvarlak form verilmiş büyük bir taş blok kapı olarak kullanılmıştır. Ancak bilinmeyen bir zamanda mezar odası daha önceden açılmış buluntuya rastlanılmamıştır.

K8 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar yine kuyu şeklinde girişe sahip tek odalıdır. Mezar odasına giriş kapısı güneydedir. Dolgu toprak ve taşla kapatılan mezar odası tek odalı olup, girişi güneydendir. Yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 123 cm. doğu-batı yönlü 110 cm. derinliği 220 cm.dir. Mezarın giriş kapısına inmek için doğu ve batıda ayak koyulmak için 4 adet oyuk yapılmıştır. Giriş kapısı kemerli olup, kapının doğu-batı genişliği 60 cm. yüksekliği 87 cm.dir. Giriş kapısından mezar içine iki basamakla inilmektedir. Mezar içinin doğu-batı genişliği

241 cm. kuzey-güney uzunluğu 244 cm. yüksekliği 139 cm.dir. K8 No.lu mezarın temizlik çalışması esnasında Erken Tunç Çağına ait oyuncak arabaya ait olduğu anlaşılan dört adet pişmiş toprak tekerlek, benzerleri Orta Fırat Bölgesinde gerçekleştirilen kazılarda Erken Tunç Çağı katlarında yoğunluklu olarak ele geçirilen derin, bardak formunda, yalın basit mal grubuna giren bir adet kase, 1 adet dışa dönük ağız kenarlı "s" profilli çömlekcik, 1 adet kısa boyunlu çömlekcik (minyatür kap), 2 adet ikinci kullanım gördüğü anlaşılan kaide parçası bulunmuştur.

K9 NO.LU KAYA MEZARI

Roma Dönemine ait olduğu anlaşılan bir diğer mezar, *dromus*lu tek odalı kaya mezarıdır ve girişi güneyde tespit edilmiştir. K1, K2, K6 mezar odaları gibi doğuda, batıda ve kuzey de 3 adet *arcosolium* bulunmaktadır. *Dromos* kuzey-güney yönlü 284 cm. doğu-batı yönlü 102 cm. derinliği ise 218 cm.dir. Mezar odasının kapı girişine 5 basamakla inilmektedir. Kapı girişi kemerlidir. Yüksekliği 157 cm. doğu-batı genişliği 72 cm.dir. Mezar odasının içine 2 basamak ile giriliyor. Mezar odasının doğu-batı yönlü genişliği 325 cm. kuzey-güney yönlü uzunluğu 274 cm. derinliği 204 cm.dir. Mezar odası girişinin doğu ve batısın da birer adet niş bulunmaktadır. Doğu da bulunan nişin genişliği 30 cm., uzunluğu 69 cm., derinliği 49 cm.dir. Batıdaki nişin genişliği 30 cm. uzunluğu 72 cm. ve derinliği 77,5 cm.dir.

Kuzey yönlü *arcosolium* genişliği 79 cm., derinliği 108 cm., uzunluğu 196.5 cm.dir. Batı yönlü *arcosolium* genişliği 82 cm. derinliği 104.5 cm. uzunluğu 191 cm.dir. Doğu yönlü *arcosolium* genişliği 82 cm. derinliği 110 cm. uzunluğu 195 cm.dir.

K10 NO.LU MEZAR ODASI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar, kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 121 cm., doğu-batı yönlü 121 cm. derinliği ise 106 cm.dir. Mezarın kapı girişine 2 basamak kullanılarak inilmektedir. Giriş kapısı dikdörtgen formlu olup, yüksekliği 114 cm., doğu-batı genişliği 75 cm.dir. Mezar odasının doğu-batı genişliği 226 cm., kuzey-güney uzunluğu 140 cm. olup, yüksekliği 110 cm.dir. Çalışmalar esnasında yoğun bir biçimde Erken Tunç Çağına ait çok sayıda kırık seramik parçalarına rastlanılmıştır.

K11 NO.LU MEZAR ODASI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Ağız kısmı kuzey-güney yönlü 133 cm. doğu-batı yönlü 150 cm. olup, derinliği 180 cm.dir. Mezar giriş kapısına doğudan kayaya oyulmuş 4 adet basamakla inilmektedir. Kemerli bir giriş kapısına sahip olan mezar kapısının genişliği 58 cm. yüksekliği 67 cm.dir. Mezar odasının içine giriş kapısından 2 basamak inilerek girilmektedir. Mezar içinin doğu-batı genişliği 246 cm., kuzey-güney uzunluğu 303 cm. olup, derinliği 177 cm.dir. K11 No.lu mezar odasının temizlik çalışması esnasında mezar dışına çıkarılan toprağın yumuşak ve kırmızı renkli olduğu gözlenmiştir. Ayrıca mezar temizliği esnasında Erken Tunç Çağına ait pişmiş topraktan yapılmış dışa kalınlaştırılmış ağız kenarlı akıtacaklı bir çömlekçiğe, yalın basit mal grubuna (plain simple ware) giren derin bir kaseye, oyuncak arabaya ait olduğu düşünülen pişmiş topraktan yapılmış üç adet tekerleğe, yine Erken Tunç Çağına ait ayaklı kaseye, ikinci bir kullanım görmüş olduğu anlaşılan iki adet kaideye, yalın basit mal grubuna (plain simple ware) giren kısa boyunlu bir çömlekciğe, ve uzun boyunlu üç adet çömlekciğe, metallik mal grubundan Fırat metallikleri grubuna giren bardağa, geniş karınlı boyunlu bir çömlekciğe, yine yalın basit mal grubuna (plain simple ware) giren bir çanağa, ve üç adet kaseye, metallik mal grubuna giren ağız kenarı kırık Suriye şişesi olarak tanımlanan bir şişeye rastlanılmıştır.

K12 NO.LU MEZAR ODASI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar, kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Odanın toprak ve taş yığınları ile kapatıldığı gözlemlenmiştir. Mezarın yüzeydeki ağız kısmı doğu-batı yönlü 103 cm., kuzey-güney yönlü 123 cm.dir. Kapı girişine iki basamakla inilmektedir. Kapı girişi (*stomonia*) dikdörtgen formlu olup, doğu-batı genişliği 87 cm., yüksekliği 75 cm.dir. Dikdörtgen planlı mezarın içi kuzey-güney yönlü 241 cm., doğu-batı uzunluğu 140 cm., derinliği 115 cm.dir. Kapı girişinin doğu ve batısında k5 No.lu yapı da olduğu gibi birer akıtacaksız yükselti yer almaktadır. Çalışmalar esnasında herhangi bir arkeolojik buluntuya rastlanılmamıştır.

K13 NO.LU MEZAR ODASI

Roma Dönemine ait olduğu anlaşılan bir mezar *dromos*lu ve tek odalı olup, girişi güneydendir. *Dromos*u kuzey-güney yönlü 334 cm., doğu-batı yönlü 118 cm.dir. Mezar giriş kapısına 2 basamakla inilmektedir. Giriş kapısının doğu-batı genişliği 70 cm., yüksekliği 70 cm.dir. Mezar içine 1 basamakla inilmektedir. Mezar odası kuzey-güney yönlü 183 cm., derinliği 110 cm.dir. Mezarın içi dolgu toprak ve taşla doldurulmuştur. Çalışmalar esnasında herhangi bir arkeolojik bulguya rastlanılmamıştır.

K14 NO.LU MEZAR ODASI

Erken Tunç Çağında açıldığı ve Roma Döneminde eklemeler yapılarak kullanılmış olduğu anlaşılan mezar yine *dromos*lu ve tek odalı olup, girişi güneydendir. K1 No.lu mezar odasında da diğer kuyu girişli mezarlarda olduğu gibi kapı girişine inmek için doğu ve batı yönde kayaya oyuklar yapılmıştır. Ancak daha sonradan *dromos* eklenince kapı girişine inmek için 4 basamak kullanılmıştır. *Dromos* uzunluğu kuzey-güney yönlü 217 cm. doğu-batı yönlü 117 cm.dir. Giriş kapısının doğu-batı genişliği 65 cm. yüksekliği ise 108 cm.dir. Mezar odasına 1 basamakla inilmektedir. Mezar odası kuzey-güney yönlü 292 cm., doğu-batı yönlü 282 cm. derinliği 162 cm.dir. Mezarın kuzeyinde kapı girişinin tam karşısında 1 adet *arcosolium* bulunmaktadır. *Arcosolium*un kuzey-güney yönlü uzunluğu 180 cm., genişliği 70 cm., derinliği 62 cm.dir. *Arcosolium*un batısında *arcosolium*a bitişik 86 cm., uzunluğunda 49 cm. yüksekliğinde, 35 cm. genişliğinde masa biçimli bir yükselti yer almaktadır. Mezar odasının içi taş ve toprakla doldurulmuş olup, herhangi bir arkeolojik bulguya rastlanılmamıştır.

K15 NO.LU MEZAR ODASI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar, kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Oda mezarının yüzeydeki ağız kısmı dikdörtgen formlu olup kuzey-güney yönlü 112 cm., doğu-batı yönlü 90 cm.dir. Mezar giriş kapısına 1 basamakla inilmektedir. Mezar kapısının doğu-batı genişliği 72 cm. yüksekliği 65 cm.dir. Mezar odasının doğu-batı genişliği 113 cm., kuzey-güney yönlü uzunluğu 50 cm.dir. Çalışmalar esnasında mezarın toprak ve taşla doldurulmuş olması ve herhangi bir arkeolojik buluntuya rastlanılmaması mezarın daha önceden açılmış olduğu fikrini düşündürmektedir.

K16 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar, kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Mezar odasının yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 122 cm., doğu-batı yönlü 116 cm. olup, derinliği 139 cm.dir. Mezar giriş kapısına doğudan 4 basamakla inilmektedir. Mezar giriş kapısı kemer formlu olup, yüksekliği 87 cm. doğu-bati genişliği 59 cm.dir. Ayrıca tek parça ve kabaca işlenmiş yuvarlak formlu büyük bir taş blok mezarı kapatmak amacıyla kullanılmıştır. Mezar odasının kuzey-güney yönlü 253 cm. doğu-batı yönlü 219 cm. derinliği 96 cm.dir. Mezar odası dolgu toprakla doldurulmuş olup, Erken Tunç Çağına tarihlendirilen çok sayıda seramik parçalarına rastlanılmıştır.

K17 NO.LU KAYA MEZARI

Roma Dönemine ait bir mezar yine diğer mezar örneklerinde olduğu gibi *dromos*lu, tek odalı ve 3 *arcosolium*lu olup, girişi güneydendir. *Dromos* uzunluğu kuzey-güney yönlü 291 cm. doğu-batı yönlü 291 cm.dir. 6 basamakla giriş kapısına inilmektedir. Kemer formlu giriş kapısının doğu-batı genişliği 70 cm. yüksekliği ise 138 cm.dir. Mezar odasına 2 basamakla inilmektedir. Kare planlı mezar odası kuzey-güney yönlü 320 cm. doğu-batı yönlü 315 cm. derinliği ise 200 cm.dir.

Kuzey yönlü *arcosolium* beşik çatılı olup, genişliği 90 cm. uzunluğu 196 cm. derinliği 113 cm.dir. Doğu yönlü kemerli *arcosolium* genişliği 90 cm. uzunluğu 283 cm. derinliği 115 cm.dir. Batı yönlü *arcosolium* genişliği 93 cm. uzunluğu 196 cm. derinliği 120 cm.dir. Ayrıca kapı girişinin doğu ve batısında birer adet niş bulunmaktadır. Girişin doğusundaki nişin uzunluğu 76 cm. genişliği 52 cm. derinliği 90 cm.dir. Girişin batısındaki nişin uzunluğu 76 cm., genişliği 30 cm., derinliği 64 cm.dir. Çalışmalar esnasın da *dromos* taş ve toprak ile dolmuş, mezar sadece çöple doldurulmuş olup, herhangi bir bulguya rastlanılmamıştır.

K18 NO.LU KAYA MEZARI

Roma Dönemine ait bir mezar yine diğer mezar örneklerinde olduğu gibi *dromos*lu ve tek odalı olup girişi güneydendir. *Arcosolium*u olmayan mezarın *dromos* uzunluğu kuzey-güney yönlü 314 cm., doğu-batı yönlü 101 cm.dir. Mezar giriş kapısına zamanla aşınmış 5 basamakla inilmektedir. Dikdörtgen formlu mezar kapı girişinin doğu-batı genişliği 63 cm. kuzey güney yüksekliği 90 cm.dir. Mezar odasına 1 basamak ile inilmektedir. Mezar odası kuzey-güney yönlü 284 cm. doğu-batı yönlü 267 cm. olup, derinli-

ği 145 cm.dir. Daha önceden açılmış olup sonradan toprak, taş ve çöple doldurulmuş olan mezarda temizlik çalışmaları esnasında herhangi bir mimari öğe ve buluntuya rastlanılmamıştır.

K19 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar, kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Dikdörtgen formlu kaya mezarının yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 123 cm., doğu-batı yönlü 113 cm. derinliği 180 cm.dir. Mezar giriş kapısına inmek için kayaya batıdan 4 basamak eklenmiş ve 4. basamağın sonunda ek olarak güneyden bir basamak daha yapılmıştır. Mezar giriş kapısı doğu-batı genişliği 51 cm. yüksekliği 84 cm.dir. Mezar odasına bir basamak ile inilmektedir. Mezar odasının doğu-batı genişliği 169 cm., kuzey-güney uzunluğu 135 cm. derinliği 113 cm.dir. Çalışmalar esnasında mezarın mezar odasının dolgu toprak ile doldurulduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca mezardan çok fazla yoğunlukta olmasa da Erken Tunç Çağına ait olduğu anlaşılan seramik parçalarına rastlanılmıştır.

K20 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağında açıldığı ve Roma Döneminde eklemeler yapılarak kullanılmış olduğu anlaşılan kuyu şeklinde girişe sahip bir diğer kaya oyuğu mezar tek odalı olup, girişi güneydendir. Mezar odasının yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 120 cm. doğu-batı yönlü 120 cm. olup, derinliği 150 cm.dir. Mezar giriş kapısına inmek için doğu ve batı yönünde ayak konulmak için kayaya oyuklar yapılmıştır. Mezar giriş kapısı dikdörtgen formlu olup, yüksekliği 98 cm. doğu-batı genişliği 61 cm.dir. Mezar içine iki basamakla girilmektedir. Mezar odasının kuzey-güney yönlü 296 cm. doğu-batı yönlü 168 cm. derinliği 260 cm.dir. Mezar odasının kuzeyinde mezar giriş kapısının karşısında Roma Döneminde eklendiği anlaşılan bir adet *arcosolium* yapılmıştır. *Arcosolium*un uzunluğu 191 cm. genişliği 89 cm. derinliği 93 cm. olarak ölçülmüştür.

K21 NO:LU MEZAR ODASI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar yine kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Bu mezar odasının ağız ön kısmında kesim işlemi yarım bırakılan dikdörtgen formlu

bir kesit bulunmaktadır. Muhtemelen Roma Döneminde bu mezarın tekrar kullanılmak istenildiği ve bu amaçla uzun bir *dromos* eklenmeye çalışıldığı ancak bu işlemin yarım bırakıldığı anlaşılmaktadır. Bu mezarı diğer kaya mezarlardan ayıran en temel özelliği ağız kısmının tek girişli olması ancak kaya mezarların iki adet olmasıdır. Şu ana kadar temizliği yapılan kaya mezarlar alanın kuzeyine doğru oyularak yapıldığı görülmüştür. Anca K21 Numaralı kaya mezarı tüm bu tipolojiden farklı olarak hem kuzey hem de güney yönlü oyularak oluşturulmuştur. Yuvarlak ağızlı olan oda mezarı, yukarıdan aşağıya doğru (dikine-vertikal), silindirik formlu olacak şekilde ana kayaya oyularak şekillendirilmiştir. İki mezarı birleştiren koridora inmek için kenarlara oyulmuş çentiklere basılarak inilmektedir. Oda mezarın üst ağız kısmı 288x112x170 ebatlı, A yapısının giriş kapısı kemerli formlu olup doğu batı genişliği 60 cm., yüksekliği 93 cm.dir. Mağara formlu bir tipolojiye sahip olan bu mezar odası, kuzeye doğru oyularak oluşturulmuştur. Basamakları tahrip edilen bu alanda basamak önünde bir adet sonradan tahrip edilerek oluşturulmuş çukur bulunmaktadır. Hafif dikdörtgen formlu bir şekilde oyulmuştur. K21 B numaralı kaya mezarı ise şu ana kadar temizliği yapılan kaya mezarlardan farklı olarak güneye doğru oyularak oluşturulmuştur. K21 A yapısına oranla daha küçük olan bu kaya mezarın iç kısmı oval formlu, kapı genişliği 50 cm., yüksekliği 86 cm. kemerli bir yapıya sahip 126x105x85 cm. olan bu kaya mezar içerisinde herhangi bir arkeolojik buluntuya rastlanılmamıştır.

K22 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar, kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Kare formlu kaya mezarının yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 96 cm. doğu-batı yönlü 96 cm. derinliği 190 cm.dir. Oda mezarının kapısına inmek için doğu ve batıda ayak konulmak için kayaya oyuklar yapılmıştır. Mezar giriş kapısına inmek için kayaya batıdan 4 basamak yapılmış olup 4.basamagın sonunda ek olarak güneyden bir basamak daha yapılmıştır. Mezar odasına 2 basamak ile inilmektedir. Mezar girişinin doğu ve batısında birer adet düzgün kesitli yükseltiler bulunmaktadır. K5 No.lu mezardaki kan akıtma yeri olduğunu düşündüğümüz yükseltiler ile aynı olup ancak bunların akıtacak olarak kullanılan alanları bulunmamaktadır. Mezar odasının doğu-batı genişliği 264 cm. kuzey-güney uzunluğu 220 cm. derinliği 264 cm.dir. Çalışmalar esnasında mezarın mezar odasının dolgu toprak ile doldurulduğu

gözlenmiştir. Ayrıca mezardan çok yoğun olmasa da Erken Tunç Çağına tarihlendirilen seramik parçalarına rastlanılmıştır.

K23 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen diğer bir kaya oyuğu mezar yine kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişi güneydendir. Kare formlu kaya mezarının yüzeydeki ağız kısmı kuzey-güney yönlü 107 cm. doğu-batı yönlü 107 cm. derinliği 54 cm.dir. Oda mezarının kapısına inmek için doğu ve batıda ayak konulmak amacıyla kayaya oyuklar yapılmıştır. Mezar giriş kapısı yuvarlak formlu olup doğu-batı genişliği 60 cm. yüksekliği 88 cm.dir. Mezar içine inmek için bir adet basamak kullanılmaktadır. Mezarın iç kısmında oyma tekniği ile yapılmış 111 cm. uzunluğunda 52 cm. genişliğin de, 13 cm. derinliğinde mimari bir unsur saptanmıştır. Kullanım amacı henüz tespit edilememiştir. Mezar odasının doğu-batı genişliği 332 cm. kuzey-güney uzunluğu 292 cm. derinliği 143 cm.dir. Çalışmalar esnasında mezardan Erken Tunç Çağına ait pişmiş topraktan yapılmış oyuncak araba çıkmış olması mezarda bir çocuk gömüsü de olabileceğini düşündürtmektedir. Ayrıca mezardan yoğun olarak Erken Tunç Çağına tarihli çanak çömlek parçalarına rastlanılmıştır.

K 24 NO.LU KAYA MEZARI

Erken Tunç Çağına ait olduğu düşünülen ve son olarak tespit edilen bir diğer kaya oyuğu mezarın kuyu şeklinde girişe sahip tek odalı olup, girişinin güneyden olduğu gözlenmiştir. Yüzeydeki ağız kısmı dikdörtgen olup, doğu-batı yönlü 108 cm. kuzey-güney yönlü 118 cm. ve derinliği 170 cm.dir. Mezar giriş kapısına inmek için doğu ve batıda ayak konulmak için kayaya oyuklar yapılmış olup, ayrıca güney yönlü bir adet de basamak bulunmaktadır. Giriş kapısı kemerli olup, doğu-batı genişliği 62 cm. yüksekliği ise 24 cm.dir. Mezar içine 1 adet basamak ile girilmektedir. Mezar içinin kuzey-güney uzunluğu 174 cm., doğu-batı uzunluğu ise 260 cm. derinliği 250 cm.dir. Çalışmalar esnasında herhangi bir arkeolojik buluntuya rastlanmamıştır.

DEĞERLENDİRME

Soğmatar'da 2016 yılı çalışmalarında bölge arkeolojisi açısından oldukça önemli sonuçlar elde edilmiştir. Bu sonuçların başında bir kısmı Roma Dö-

neminde de kullanılmaya devam edilen ancak Erken Tunç Çağında açılmış olan kaya oyuğu mezarlarıdır. Güneydoğu Anadolu Bölgesi ve Kuzey Suriye'de Erken Tunç Çağında farklı mezar türleri görülmektedir. M.Ö. 3. binyılın ilk yarısında (ETÇ I-II) Orta Fırat Bölgesi'nde basit toprak, çömlek, taş sanduka ve oda mezarlar görülmekteyken, M.Ö. 3. binyılın ortalarından itibaren (ETÇ III-IV) başlayan sosyal değişim ile birlikte, Orta Fırat Bölgesi'nde basit toprak, çömlek, küp, kuyu, kaya oyuğu, taş-kerpiç sanduka ve oda mezarlara da rastlanılmıştır.[3] Kaya oyuğu mezar geleneği Orta Fırat Bölgesi'nde genellikle Erken Tunç Çağının ikinci evresine yerleştirilmekle birlikte; Gaziantep-Oğuzeli mezarı örneğinde olduğu gibi Soğmatar'daki mezarlardan ele geçirilen malzemelere göre söz konusu mezarların Erken Tunç Çağının ilk evresinde kullanılmaya başladığı ve Erken Tunç Çağının ikinci evresi boyunca da kullanılmaya devam edildiği anlaşılmaktadır.[4]

Yapılan araştırmalarda ortaya çıkarılan diğer önemli sonuç; Soğmatar'ın bulunduğu alan kayalıklar üzerinde yer almasından dolayı ve Erken Tunç Çağı boyunca yaygın kullanım gören sanduka mezar ve basit toprak geleneğinin bu bölgede kullanımının mümkün olamayacağı ve bu sebepten dolayı halkın yerleşim yeri olarak kullandığı Soğmatar Höyük'teki yerleşim dışı mezarlık alanı olarak kaya oyuğu mezar geleneğini tercih etme zorunluluğunu doğurmuş olduğudur. Aynı sebepten dolayı geç dönem kullanımı olarak Roma Döneminde de kaya mezar geleneği bu bölge için kaçınılmaz mezar geleneği olarak devam etmiştir ve bir grup mezarın Erken Tunç Çağında yapılmış olan kaya mezarlarını kullanıp eklemeler yaparak ikinci kullanım görmüş olduğu anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

Algaze, Guillermo, "Kurban Höyük and the Late Chalcolithic Period in the Northwest Mesopotamian Periphery: A Preliminary Assessment", Ed. U. Finkbeiner ve W. Röllig, *Gamdat Nasr Period or Regional Style?*, Wiesbaden: Dr. Ludwig Reichert Verlag, 1986, 274-315.

Algaze, Guillermo, "A new Frontier: First Results of the Tigris-Euphrates Archaeological Resonnaissance Project", *JNES*, 48, 1, 1989, 241-282.

Algaze, Guillermo, R. Breuninger ve J. Knudstad., "The Tigris-Euphrates Archaeological Resonnaissance Project: Final Report of the Birecik and Carchemish Dam Survey Areas", *Anatolica*, 20, 1994, 1-96.

Dittmann, RC., C. Grewe, S. Huh ve C. Schmidt "Şavi Höyük Yüzey Araştırması" Ed. N. Tuna, J. Öztürk ve J. Velibeyoğlu, *Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak*

[3] Engin-Beyazlar 2016, 4-5.

[4] Engin-Beyazlar 2016, 20.

Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları, Ankara: ODTÜ TAÇDAM, 2001, 233-262.

Drijvers, Han Jan Willem, "Edessa und das jüdische Christentum". *Vigiliae Christianae, Vol. 24, No. 1*, (Mar., 1970), pp. 4-33

Drijvers, Han Jan Willem, *Old Syriac (Edessean) Inscriptions*, E.J. Brill, Leiden, 1972

Drijvers, Han Jan Willem, "Some New Syriac Inscriptions and Archaeological Finds from Edessa and Sumatar Harabesi", *Bulletin of the School of Oriental and African Studies,* Vol. 36, 1973, s. 1-14.

Drijvers, Han Jan Willem, *Cults and Beliefs at Edessa*, E.J. Brill, Leiden, 1980

Drijvers, Han Jan Willem & Healey, F. John, *The Old Syriac Inscriptions of Edessa and Oshroene: Text, Translations and Commentary, Koninklijke* Brill NV, Leiden, 1999

Duval, Rubens, *Histoire D'édesse, Politique, Religieuse et Littéraire*. Amsterdam, 1975

Engin Atilla, Beyazlar Ahmet, "Bir Erken Tunç Çağı II-III Kaya Oyuğu Mezarı ve Ortaya Koyduğu Yeni Bulgular", *Eurasian Academy of Sciences Eurasian Art&Humanities Journal Volume 5,* 2016, 1-44.

Frangipane, Marcella., "The Late Chalcollithic/EB I Sequence at Arslantepe: Chronological and Cultural Remarks from a Frontier Site", *Chronologies des Pays du Caucase et de L'Euphrate aux IVe-IIIe Millenaires (Varia Anatolica 11) (Actes du colloque d'Istanbul, 16-19 decembre 1998), Paris: Instuut Francais d'Etudes Anatolinnes d'Istanbul,* 2000, 439-471.

Frangipane, Marcella., "Establishment of a Middle/Upper Euphrates Early Bronze I Culture from the Fragmentation of the Uruk World. New Data from Zeytinli Bahçe Höyük (Urfa, Turkey)", *Euphrates Valley Settlement. The Carchemish Sector in the Third Millennium BC, ed. Edgar Peltenburg, Levant Supplementary Series 5. Oxford: Oxbow Books,* 2007, 122-141.

Frangipane, Marcella, Corrado Alvaro, Francesca Balossi ve Giovanni Siracusano., "Zeytinli Bahçe Höyük 2000 Yılı Kazı Çalışmaları", *Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 2000 Yılı Çalışmaları,* Ankara: ODTÜ TAÇDAM,2002, 41-100.

Frankfurter David, "Stylites and Phallobates: Pillar Religions in Late Antique Syria". *Vigiliae Christianae,* Vol. 44, No. 2 (Jun., 1990), pp. 168-198.

Fuensanta, Jesus Gil ve A. MISIR, "Excavations at Tilbeş Höyük: The 1996 Season", *KST,* 19, 1, 1997, 227-244.

Fuensanta, Jesus Gil., M.S. Rothman ve E. Bucak, "1997 Salvage Excavations at Tilbeş Höyük", *KST*, 20,1, 1998, 207-218.

Gren, Tamara, M. *The City of the Moon God,* Leiden, 1992

Gündüz, Şinasi, "Arkeolojik Bulgular Işığında 2. Yüzyıl Sumatar Mar alahe Kültü", *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, Sayı: 6, 1992, ss. 149–159.

Kepinski, Christine., "Dynamics, Diagnostic Criteria and Settlement Patterns in the Carchemish Area during the Early Bronze Age Period", *Euphrates Valley Settlement. The Carchemish Sector in the Third Millennium BC, ed. Edgar Peltenburg, Levant Supplementary Series 5. Oxford: Oxbow Books,* 2007, 152-163.

Marro, Catherine ve Catherine Kuzucuoğlu, "Northern Syria and Upper Mesopotamia at he End of the 3rd Millennium BC: Did a Crisis Take Place?", *Societes humaines et changement climatique a la fin du troisieme millenaire: une crise a-t-elle eu lieu en Haute-Mesopotamie?*, ed. Catherine Kuzucuoğlu ve Catherine Marro , Varia Anatolica XIX, Paris, 2007, 584-590.

Matney, Timoty., "The Iron Age of Southeastern Anatolia", *The Oxford Handbook of Ancient Anatolia: 10.000-323 B.C.E.,* ed. Sharon R. Steadman and Gregory McMahon, Oxford University Press, 2011, 443-464.

Özfırat, Aynur., *Eskiçağda Harran,*Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul, 1994, s. 72–84

Pognon, Henri, *Inscriptions sémitiques de la Syrie, de la Mésopotamie et de la région de Mossoul*, Paris (1907), s. 23-38.

Pearce Julie, "The Late Chalcolithic Sequence at Hacınebi Tepe, Turkey" Ed. C. MARRO ve H. HAUPTMANN, *Chronologies des Pays du Caucase et de L'Euphrate aux IVe-IIIe Millenaires (Varia Anatolica 11) (Actes du colloque d'Istanbul, 16-19 decembre 1998), Paris: Instuut Francais d'Etudes Anatolinnes d'Istanbul,* 2000, ss.115-143.

Segal, Judah, Benzion, "Pagan Syriac Monuments in the Vilayet of Urfa", *Anatolian Studies*, Vol. 3, 1953, ss. 97-119.

Segal, Judah, Benzion, "Some Syriac Inscrptions of the 2nd-3rd Century A.D.", *Bulletin of the School of Oriental and African Studies,* Vol. 26, 1954, ss. 2-36.

Segal, Judah, Benzion, Two Syriac Inscriptions from Harran. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies, University of London,* Vol. 20, No. 1/3, Studies in Honour of Sir Ralph Turner, Director of the School of Oriental and African Studies, 1937-57, (1957), pp. 513-522

Segal, Judah, Benzion, "Four Syriac Inscriptions". *Bulletin of the School of Oriental and African Studies,* University of London, Vol. 30, No. 2, Fiftieth Anniversary Volume, (1967), pp. 293-304

Segal, Judah, Benzion, *Edessa, Blessed City*, Clarendon Press, Oxford, 1970

Sertok, Kemal ve Rifat Ergeç., "A New Early Bronze Age Cemetery: Excavations near the Birecik Dam, Southeastern Turkey: Preliminary Report (1997-1998)", *Anatolica 25,*1999, 87-107.

Sertok, Kemalve F. Kulakoğlu "Şaraga Höyük 1999 Yılı Kazısı Sonuçları" Ed. N. Tuna, J. Öztürk ve J. Velibeyoğlu, *Ilısu ve Karkamış Baraj Gölleri Altında Kalacak Arkeolojik ve Kültür Varlıklarını Kurtarma Projesi 1999 Yılı Çalışmaları, Ankara: ODTÜ TAÇDAM,* 2001, 453-486.

Sertok, Kemal., "Fruit Stands and the Definition of a Cultural Area around Carchemish", *E*uphrates Valley Settlement. The Carchemish Sector in the Third Millennium BC, ed. Edgar Peltenburg, Levant Supplementary Series 5. Oxford: Oxbow Books, 2007, 238-249.

Stein, Gil ve A. MISIR, "Mesopotamian-Anatolian Interaction at Hacınebi, Turkey: Preliminary Report on the 1992 Excavations", *Anatolica,* 20, 1994, 145-189.

Van Driel, G. ve C. Van Driel-Murray, "Jebel Aruda, The 1982 Season of Excavation-Interim Report", *Akkadica,* 33, 1983:1-26.

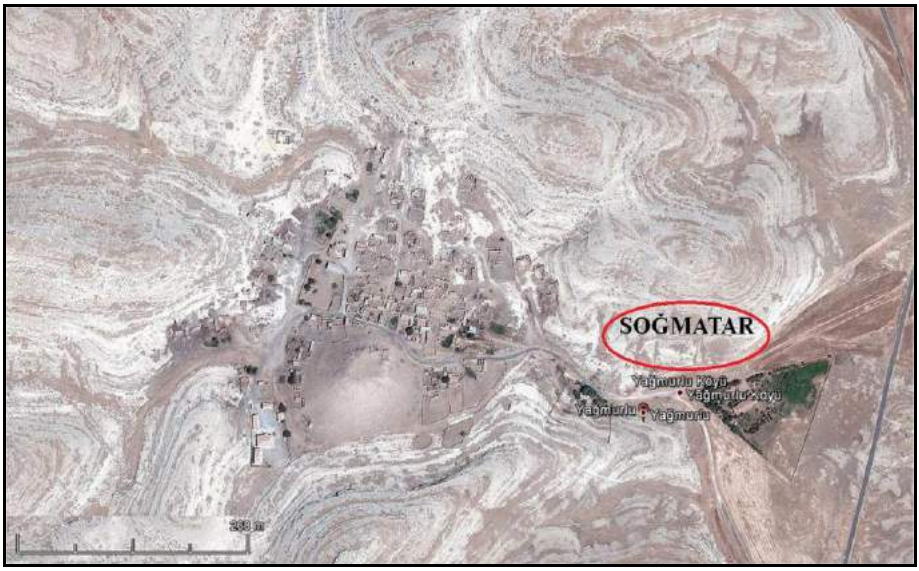

Harita 1: Soğmatar Temizlik Çalışması Yapılan Alan

Resim 1: Soğmatar Nekropol Alanı

Resim 2: Dromoslu Merdivenli Kaya Mezarı 1

Resim 3: Tek Odalı Üç Arcosoliumlu Kaya Mezarı 2

Resim 4: Dromoslu Merdivenli Tek odalı ve 3 Arcosoliumlu Kaya Mezarı 17

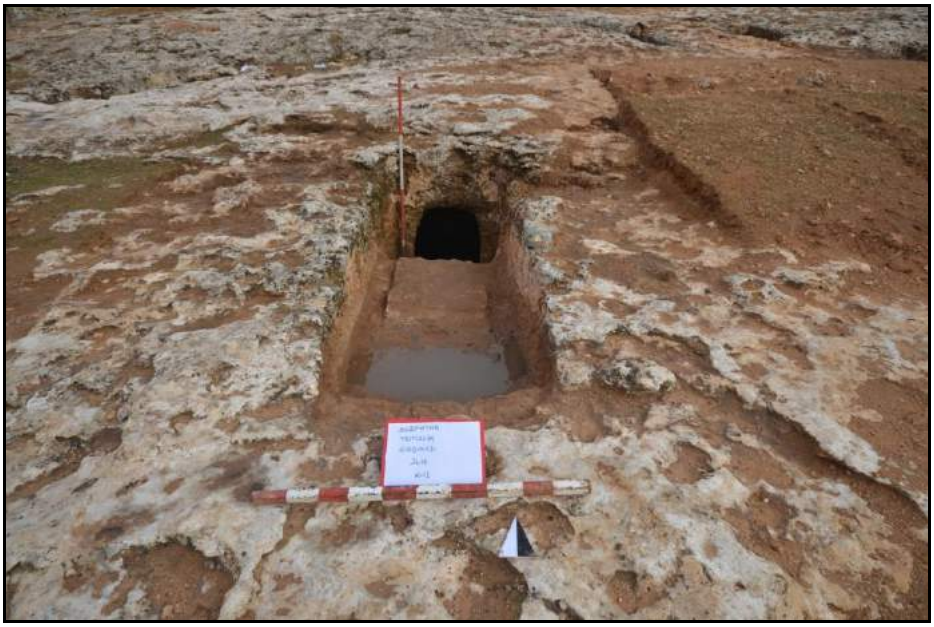

Resim 5: Dromosu Yarım Bırakılmış Tek Odalı Kaya Mezarı 13

Resim 6: Erken Tunç Çağı 5 No'lu Kaya Oyuğu Mezarı ve Buluntuları

Resim 7: Erken Tunç Çağı 8 No'lu Kaya Oyuğu Mezarı ve Buluntuları

Resim 8: Erken Tunç Çağı 11 No'lu Kaya Oyuğu Mezarı ve Buluntuları

Resim 9: Erken Tunç Çağı 11 No'lu Kaya Oyuğu Mezarı ve Buluntusu